

خانه به خانه

تمرین های مقدماتی شطرنج

ساره تاجیک

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه بر مگذرد

خانه به خانه

تمرین های مقدماتی شطرنج

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

ساره تاجیک

انتشارات فرزین

سرشناسه	تاجیک، ساره، ۱۳۶۸
عنوان و نام پدیدآور	خانه به خانه: تمرین های مقدماتی شطرنج شماره تاجیک
وضعیت ویراست	[ویراست ۲]
مشخصات نشر	تهران: فرزین، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	۲۵۶ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول
شابک	۱۵۰۰۰ ریال 5-75-5017-600-978
وضعیت فهرست نویسی	فیب
یادداشت	چاپ دوم
عنوان دیگر	تمرین های مقدماتی شطرنج
موضوع	شطرنج -- راهنمای آموزشی
موضوع	Chess--Study and teaching
موضوع	شطرنج -- قواعد
موضوع	Chess--Rules
موضوع	شطرنج -- دفاع
موضوع	Chess--Defenses
موضوع	۱۳۹۶ خ ۲ / ۱۳۴۵ GV
رده بندی کنگره	۷۹۴/۱۰۷
رده بندی دیویی	۴۹۲۸۸۲۲
شماره کتابشناسی ملی	

فروشگاه تخصصی شطرنج

انتشارات فرزین

خانه به خانه (تمرین های مقدماتی شطرنج)

نویسنده: ساره تاجیک

تصویر سازی: غزل تاجیک

طراح جلد: مجتبی مرادی

بازنگری: شهره بیات - هما علوی

صفحه آرایی: سید عبدالله نوبخت

چاپ و صحافی: طیف نگار

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ دوم (ویراست جدید): ۱۳۹۶

بها: ۱۵۰۰۰ تومان

ISBN:978-600-5017-75-5

شابک: ۵-۷۵-۱۷-۵۰۱۷-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات فرزین: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴

تلفن فروشگاه: ۶۶۴۶۲۴۰۶ - ۶۶۱۷۵۸۷۴

تقدیم به مادر فرزانه ام، مهراد

و همسر همیشه همراهم

فروشگاه تخصصی شطرنج

شماره ۴۴

مجموعه‌ی حاضر حاصل ذوق و تلاش هدفمندانه‌ی سرکار خانم ساره تاجیک از مربیان خوب بانوان کشورمان است که طی سال‌های اخیر شطرنج‌آموزان زیادی را پرورش داده‌اند. نگاه و تسلط ایشان در حوزه‌ی کار با کودکان و نوجوانان باعث شده تا بتوانند با ارتباط‌دهی مناسب مطالب، نیازهای آموزشی مخاطبین را همراه با ایجاد اشتیاق و رغبت به کار و تمرین و فراگیری مطالب تامین کنند. امید آنکه این کتاب مورد توجه علاقه‌مندان به شطرنج قرار گیرد و با آرزوی روزهایی خوب برای نیک‌اندیشان تلاشگر در سراسر دنیا!

احسان قائم مقامی

بهار ۹۶

کتاب "خانه به خانه" اگر در مسیر درست آموزشی قرار گیرد، می‌تواند کتاب بسیار مفیدی برای کودکان و نوجوانان نوآموز باشد. مثال‌های گردآوری شده جزء مهم‌ترین مثال‌های آموزشی شطرنج و مثال‌های تالیف شده بسیار خلاقانه و موشکافانه است، یکی از این قسمت‌ها که توجه مرا جلب کرد، آموزش آنپاسان در قالب مات‌های یک حرکتی بود.

کتاب نظم در خور تحسینی دارد و مطالب مهم و پرکاربرد شطرنج به شکلی عالی در کنار هم طبقه‌بندی شده‌اند. همچنین توجه به تاریخ و فرهنگ ایرانی، کتاب را به نوعی "هنری" کرده است و از این حیث پیشرو می‌باشد.

برای ساره‌ی عزیزم آرزوی موفقیت دارم و امید که این کتاب بتواند برای شطرنج دوستان کشور عزیزمان مفید واقع شود.

سارا سادات خادم الشریعه

بهار ۹۶

مقدمه

به راستی نقشی که آموزش شطرنج بر روی کودکان دارد، غیر قابل انکار است.

شطرنج خلاقیت و تجسم را بالا می‌برد، در افزایش هوش و تمرکز و حافظه نقش به‌سزایی دارد. باعث بالا رفتن قدرت حل مسئله در افراد می‌شود و کودک را مسئولیت‌پذیر می‌کند و به او می‌آموزد که اشتباهش را بر عهده بگیرد، چرا که وقتی یک شطرنج باز شکست می‌خورد، برای بدست آوردن پیروزی، باید اشتباهش را بپذیرد و آن را برطرف کند.

شطرنج به کودک می‌آموزد که چگونه "حسرت گذشته" را رها کند، چرا که در بسیاری از موقعیت‌ها، بازی برنده با یک اشتباه به وضعیت بدی می‌افتد و وظیفه‌ی شطرنج باز اینست که به جای ماندن در گذشته و حسرت خوردن، تمام عزم خود را برای نجات بازی جزم کند.

ده ساله بودم که با این رشته‌ی جادویی آشنا شدم و همیشه یکی از بزرگترین حسرت‌های من این بود که چرا شطرنج زودتر در مسیر زندگیم قرار نگرفت. رشته‌ای که مرا هدفمند کرد و ظرف ذهنم را به قدری وسیع کرد، که به جرات می‌توانم بگویم، حتی موفقیت‌های درسی و هنریم را مدیون فراگیری شطرنج در کودکی هستم. رشته‌ای که مرا به برنامه‌ریزی عادت داد و اراده‌ام را قوی‌تر کرد و روحیه‌ی قهرمانی را در وجودم پروراند. خوشبختانه امروزه اهمیت این رشته‌ی زیبا مشخص شده و به بسیاری از مهدکودک‌ها و مدارس راه پیدا کرده و همه ساله علاقه‌مندان زیادی را به مدارس شطرنج می‌کشاند.

کتاب حاضر حاصل مطالعات دوران شطرنجی و تجربه‌ی من در کلاس‌های آموزش شطرنج در سنین مختلف می‌باشد. در کنار کلاس‌های آموزش شطرنج، وجود منبعی منسجم برای حل تمرینات مربوط به هر درس الزامیست. لذا بر آن شدم تا علاوه بر اصول ابتدایی بازی از قبیل حرکت مهره‌ها و کیش و ...، دیگر مباحث مقدماتی شطرنج را نیز طبقه‌بندی نمایم، تا سهم کوچکی در ارتقا این رشته که آمیزه‌ای از علم، هنر و ورزش است، داشته باشم.

جا دارد تشکر ویژه‌ای داشته باشم از استاد گرانقدر آقای ابوالقاسم نجیب، که دلسوزانه من را در بهتر شدن مطالب کتاب یاری داد.

ساره تاجیک

بهار ۱۳۹۶

سخنی با مربیان

کتاب حاضر مجموعه‌ای از تمرین‌های گام به گام شطرنج بوده که ترتیب قرارگیری آن‌ها، پیشنهاد مولف برای تدریس شطرنج به کودکان و نوجوانان می‌باشد.

در اوایل کتاب تلاش بر این بوده است که تاکتیک‌های ساده و بدون قربانی سوارهای سنگین، مقدم باشد تا ذهن نوآموز دچار سردرگمی نشود و به از دست دادن مهره عادت نکند.

سعی بر آن بوده که مطالب مهم و پر کاربرد شطرنج، بیشتر در تمرین‌ها تکرار شود. یکی از آن مطالب که در این کتاب به طور ویژه به آن پرداخته شده مسئله‌ی دفاع بوده است.

از آن جا که برای شروع هر کاری دانستن تاریخچه‌ی آن لازم است، اطلاعات مختصری از قهرمانان شطرنج از آن جا که برای شروع هر کاری دانستن تاریخچه‌ی آن لازم است، اطلاعات مختصری از قهرمانان شطرنج جهان به همراه عکس در کتاب گنجانده شده است. همچنین در هر فصل متناسب با موضوع، بیت یا ابیاتی از شاعران صاحب نام و آشنا به شطرنج تاریخ ادبیات انتخاب شده که در کنار تصویرسازی‌هایی با بهره‌گیری از نمادهای تخت جمشید به جذب نوآموز و در عین حال به آشنا کردن وی با ریشه‌های تاریخی و فرهنگی این ورزش در کشورمان کمک کند.

نام کتاب بنا به توصیه‌ی استاد گرانقدر ادبیات دانشگاه تهران، آقای محمدرضا ترکی و با توجه به ردپای تاریخی که در شعر مولانا دارد، انتخاب شده است.

از غم مات شاه دل "خانه به خانه" می‌دود

رنگ رخ و پیاده‌ها بهر نجات ریخته

از همکاران عزیز و ارجمند تقاضا می‌شود پیشنهادها و انتقادات خود را با مولف از طریق پست الکترونیکی زیر در میان بگذارند.

فهرست

۱۰	 فوان اول : حرکت مهره ها
۱۱	 نام و چینش
۱۳	 حرکت مهره ها
۱۹	 گرفتن مهره
۳۳	 فوان دوم : کیش و رفع کیش
۳۳	 کیش
۴۲	 رفع کیش
۴۸	 فوان سوم : ارزش مهره ها و ثبت حرکات
۴۹	 ارزش مهره ها
۵۴	 ثبت حرکات
۵۷	 فوان چهارم : مات
۷۰	 فوان پنجم : دفاع و حمله
۷۱	 گرفتن مهره ی بی دفاع
۷۷	 حمله به مهره ی بی دفاع
۸۳	 دفاع
۹۱	 حمله ی متقابل
۹۸	 همکاری برای گرفتن
۱۰۶	 فوان ششم : تمرین های موضوعی
۱۰۷	 پات
۱۰۹	 حمله پیکانی
۱۱۵	 آچمزی
۱۲۱	 کیش برخاست
۱۲۸	 کیش دوگانه

فہوان ششم : تمرینات موضوعی

۱۵۶	ارتقا پیاده
۱۳۴	حملہ بر خاست
۱۳۸	تہدید ماتی
۱۴۱	دفاع از تہدید ماتی
۱۴۶	حملہ دو گانہ
۱۵۱	ضعف عرض آخر
۱۶۴	از بین بردن مہرہی مدافع
۱۶۵	دور کردن مہرہی مدافع
۱۶۹	جا خالی دادن
۱۷۳	دام
۱۷۶	استفادہ از اچمزی
۱۸۰	اچمزی دو گانہ
۱۸۴	انواع مساوی
۱۸۶	جلب کردن
۱۹۶	حملہی اشعہای
۱۹۹	مات مختنق
۲۰۰	قطع ارتباط
۲۰۲	قدرت رخ در عرض ہفت
۲۰۴	باز کردن خط
۲۰۵	مات اجباری
۲۰۶	حرکت انتظاری و زوج زوانگ

فہوان ہفتم : آفر بازی

۲۱۳	آخربازی های ابتدایی
۲۱۴	قانون مربع
۲۱۹	شاه و پیادہ مقابل شاہ
۲۰۶	شاه و پیادہ مقابل شاہ و سوار
۲۲۴	

پاسفنامہ

علایم و نشانه‌ها

شاه

نوبت سفید

وزیر

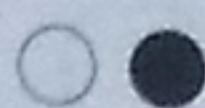
نوبت سیاه

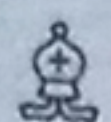
رخ

اسب

هم برای سفید و هم
برای سیاه حرکت پیدا

فیل

کنید.

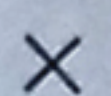
پیاده

کیش

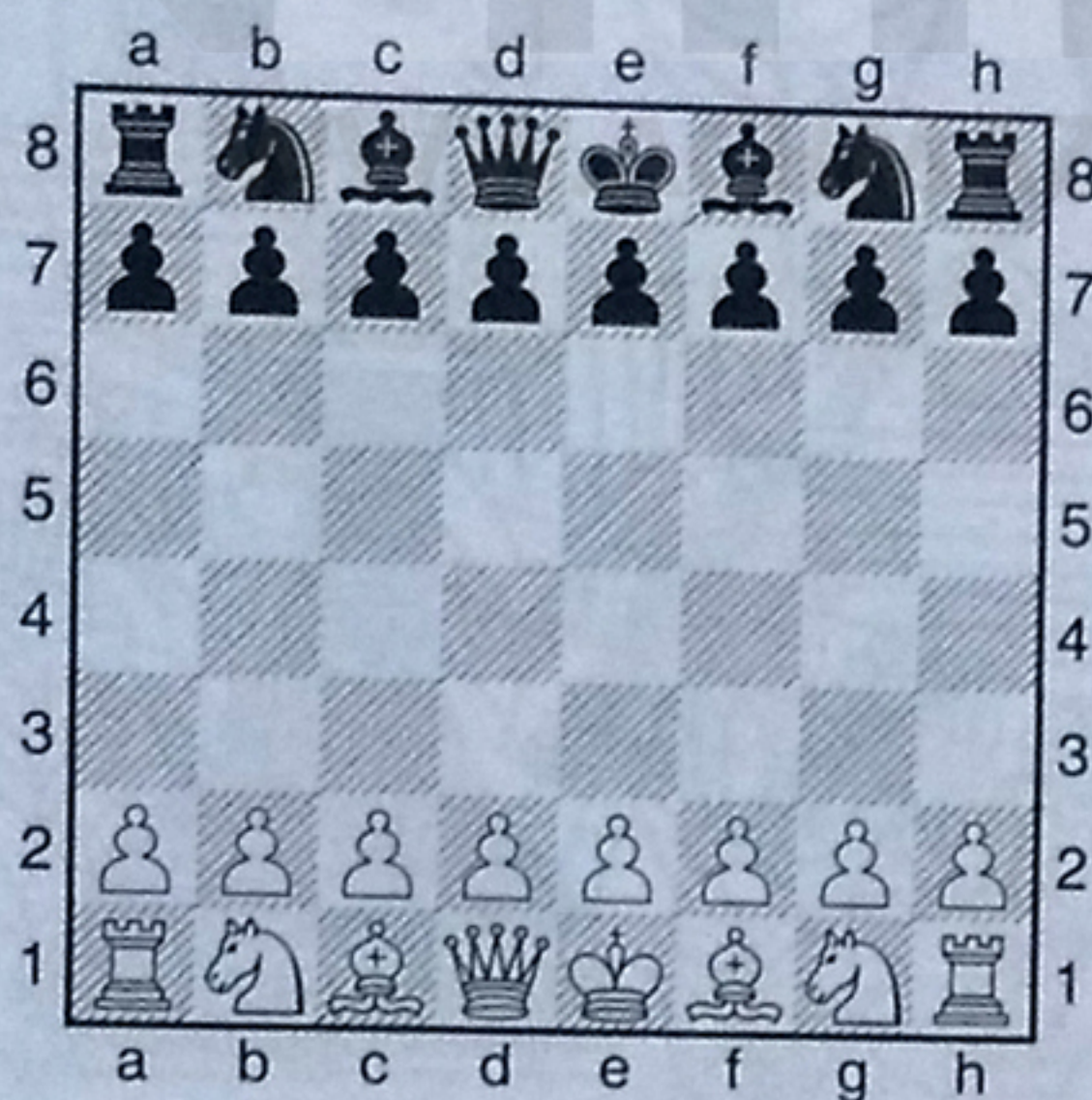
مات

زدن

هر حرکتی که انجام
شود.

وضعیت مهره‌ها در آغاز بازی

خانه‌ی سمت راست هر بازیکن باید سفید
باشد.

به ردیف‌های عمودی، ستون و به ردیف‌های
افقی، عرض و به خطوط مورب، قطر گفته
می‌شود.

هر خانه به وسیله‌ی یک حرف (نام ستون) و
یک عدد (عدد عرض) نامگذاری می‌شود.

فروشگاه: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، شماره ۱۷۴ تلفن: ۶۶۴۶۲۴۰۶

